Кіровоградська обласна бібліотека ім. Н. К. Крупської
Контрольний экземпляр
Інв. №

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

Молодий комунар

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

ГАЗЕТА ВИХОДИТЬ З 1939 РОКУ

Рік видання XVII
№ 7 (2111).
ЧЕТВЕР
15
СІЧНЯ
1976 р.
Ціна 2 коп.

ОУНБ ІМ. Д.І. ЧИЖЕВСЬКОГО

ПИШЕМО КНИГУ

КОМСОМОЛ КІРОВОГРАДЩИНИ — XXV з'їздові КПРС

Олександрійський район

ПРАВОФЛАНГОВІ — ЗНАЧИТЬ ВСІ!

Тоді, в день 30-річчя Перемоги, юнаки та дівчата району, зустрічаючись з ветеранами-фронтовиками, складали рапорт про досягнення в праці, навчанні, громадсько-корисній роботі. Майже тисяча молодих виробничників з гордістю заявили:

— Ми — з шеренги правофлангових.

На ударну трудову вахту «П'ятирічці — переможний фініш, XXV з'їзду КПРС — гідну зустріч!» стали 32 комсомольсько-молодіжні колективи та 2230 комсомольців та молоді.

І ось тепер, коли завершився останній рік п'ятирічки, знову чується їхнє слово перед наставниками.

16 молодих виробничників нагороджено знаком ЦК ВЛКСМ «Молодий гвардієць п'ятирічки».

Серед нагороджених — телятниця радгоспу-технікуму Галина Мацак, комбайнер колгоспу імені Фрунзе Володимир Коваленко, бригадир комсомольсько-молодіжної тракторної бригади колгоспу «Прапор комунізму» Микола Лапко. Сім комсомольців району були удостоєні почесного права сфотографуватись біля Прапора Перемоги.

З перших днів дев'ятої п'ятирічки комітети комсомолу району стали центрами організації соціалістичного змагання молоді за втілення у життя рішень XXIV з'їзду КПРС. Активісти визначали плани трудового суперництва і докладали сил до того, щоб змагання це щодень поширювалось і поглиблювалось. Організаторський досвід дев'ятої п'ятирічки ми збережемо і використаємо в десятій.

Ось форма організації роботи, котру впровадили кращі виробничники комсомольсько - молодіжної тракторної бригади колгоспу «Прапор комунізму». Молоді механізатори зобов'язались зібрати врожай останнього року п'ятирічки за 10 днів. І виконали своє зобов'язання. Цей успіх став можливим завдяки чіткій організації змагання між комбайнерами, трактористами, водіями. А чіткості цієї у короткочасній кампанії жнив було б досягти важко, якби комітет комсомолу колгоспу на чолі з Василем Шаєм не вів постійного суперництва між молодими колгоспниками за звання кращого за професією, не забезпечував його ідеологічно.

Оволодівати професійними знаннями, закликати на допомогу науку, думати, як раціональніше організувати свій труд — це стиль роботи молодого виробничника дев'ятої п'ятирічки. Майже в кожному господарстві району діють школи агротехнічних знань, чималу віддачу дають гуртки комсомольської політосвіти, зокрема «Основи економічних знань», котрі ведуть спеціалісти сільського господарства: агрономи, зоотехніки, інженери.

Нині за високу культуру землеробства борються більше двох тисяч юнаків та дівчат. Тільки на жнива останнього року п'ятирічки вийшли 26 комсомольсько-молодіжних екіпажів, 2840 комсомольців та неспілкової молоді. Наприклад, Володимир Коваленко зібрав на своєму полі 6875 центнерів зерна. Це зовсім непоганий показник на наших землях для такого, несприятливого за погодними умовами року, як минулий.

За роки п'ятирічки комсомольські активісти здійснили велику роботу, допомагаючи своїм ровесникам здобути улюблену професію, підвищити фахову майстерність. Тільки в 1975 році вперше вивели в степ трактори і комбайни 243 комсомольці.

108 юнакам і дівчатам присвоєно звання «Ударник комуністичної праці».

Молодь рівняється на правофлангових, таких як доярка цукрокомбінату Валентина Столяревич, котра у минулому році надоїла 3280 кілограмів молока від кожної корови, чи телятниця радгоспу-технікуму Галина Мацак. А Галина—чародійка, доглядає телят так, що ті набирають 900—950 грамів живої ваги щодня! Біля тих, хто лише опановує професію — наставники. Це — кращі механізатори, доярки, спеціалісти сільського господарства: Герої Соціалістичної Праці бригадир комплексної бригади колгоспу імені Леніна В. П. Шеремет, комбайнер колгоспу «Росія» П. П. Солод, доярка колгоспу «Ленінським шляхом» Т. К. Гоц та інші.

Найголовніший здобуток комсомольської п'ятирічки — це значне підвищення багатогранної активності спілчан. Вона — в усвідомленні причетності до справ державних, у дійовому визначенні свого місця в суспільстві, у відповідальності за доручену справу.

Минулий рік був дуже небагатим на корми. І молодь району вирішила: «Допоможемо тваринництву!». Оголосили ударний двомісячник. За чотири тижні спілчани заготували більше 400 тонн сінажу, силосної маси, трав'яного борошна та грубих кормів.

Достроково виконали соціалістичні зобов'язання п'ятирічки 320 юнаків та дівчат.

Трудові здобутки комсомольців району свідчать про їхню високу політичну активність. Бо заради того, щоб щедрішала хліборобська нива, щоб могутнішою стала рідна Вітчизна, кожен член ВЛКСМ показує зразки ударної праці. В цьому його патріотичний обов'язок.

М. ШВИДАНЕНКО,
перший секретар Олександрійського РК ЛКСМУ.

Див. 2 стор.

ОБГОВОРЮЄМО ПРОЕКТ ЦК КПРС

СТАРШИЙ ТОВАРИШ, КОМУНІСТ

ОСТАННІЙ ківш з розплавленим металом поволі проплив цехом, а біля печі ливарники тисли один одному руки. Тільки-но закінчився випуск готового феронікелю, та плавка була не буденною, не просто черговою: обличчя видавали святковий настрій, чулися поздоровлення з новоріччям. Подія ця відбулася задовго до Нового року — ще третього грудня 1975 бригада № 1 плавильного цеху, очолювана старшим майстром, комуністом Анатолієм Михайловичем Бондаренком, першою виконала план завершального року дев'ятої п'ятирічки.

Трудова перемога... Одна зміна, один робочий день, в історії молодого підприємства області — одна мить. Але яка? Чим виміряти її значимість? Від часу вступу в дію первенця кольорової металургії республіки Побузького нікелевого заводу минуло всього три роки. Короткий період в історії освоєння потужностей підприємства — та вагомий досягненнями. Дострокове виконання планів випуску феронікелю в сімдесят третьому і сімдесят четвертому роках. Але тоді випереджали час на лічені дні — вперто і впевнено боролися, щоб кожної зміни отримати надпланові тонни металу. Комуністи цеху задавали тон в цьому поході, бо були на передньому краї соціалістичного змагання, на найважчих ділянках виробництва. Порівняйте — лічені дні і випередження майже на робочий місяць в завершальному році минулої п'ятирічки. Такими кроками йшли комуністи, на їх ходу рівнялися ті, хто трудився поруч в серці заводу — плавильному цеху. І як результат — весь колектив цеху розрахувався з плановим завданням року 12 грудня.

Старший майстер зміни А. М. Бондаренко не зупиняється на констатуванні фактів, пов'язаних з цією виробничою перемогою, а й аналізує її закономірність:

— Успіх бригади в тому, що досвід кращих ставав надбанням усіх. Молоді робітники намагалися не відставати від передовиків, а часом і випереджали їх. Піднімали ж це хороше почуття суперництва такі, як старший плавильник, партгрупорг бригади Микола Тимофійович Назайкін — переможець в соціалістичному змаганні трьох останніх років підряд, визнаний кращим робітником зі своєї професії.

Нині на Побузькому нікелевому йде обговорення проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду партії «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976 — 1980 роки». Ливарники одностайно схвалюють і підтримують курс нашої партії, спрямований на дальше піднесення матеріального і культурного рівня життя радянського народу. В їх словах звучить щире бажання не шкодувати своїх зусиль і вміння для втілення цих планів у дійсність. Виступаючи на відкритих партійних зборах, присвячених обговоренню проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду і завдань колективу плавильного цеху на 1976 рік, що витікають з цього документа, від імені молодих робітників Юрій Щегольков сказав:

— Молодь цеху гаряче схвалює плани на десяту п'ятирічку і запевняє, що високі соціалістичні зобов'язання на сімдесят шостий рік будуть виконані обов'язково. Сьогодні кожен повинен критично оцінювати свою діяльність. І у стремлінні дати якнайбільше високоякісного феронікелю країні брати приклад з наших старших товаришів — з комуністів.

«Брати приклад з комуністів» — сьогодні в цьому молодь бачить головний резерв у виконанні планів стартового року п'ятирічки.

В. ГОЛОВАЧ,
керівник корпункту «Молодого комунара» на Побузькому нікелевому заводі.
Голованівський район.

Комсомольсько-молодіжна тракторна бригада колгоспу імені Калініна Олександрійського району широко відома в області.

В дев'ятій п'ятирічці колектив виступав з цінними патріотичними починами, котрі підхоплювали усі молоді механізатори.

Неодноразово вона бригада виходила переможцем у соціалістичному змаганні комсомольсько - молодіжних колективів області і відзначалась обкомом комсомолу.

Розповідь про п'ятирічку цього колективу та про його ватажка — кавалера ордена Трудового Червоного Прапора Віктора ГАЛУШКУ (на фото) читайте на 2—3-й сторінках.

Фото Ю. ЛІВАШНИКОВА.

Ім'я бригадира комсомольсько-молодіжної тракторної бригади колгоспу «Родина» Ульяновського району Анатолія Харкавого широко відоме хліборобам Кіровоградщини.

У кінці завершального року дев'ятої п'ятирічки колектив звернувся до всіх комсомольсько-молодіжних тракторних бригад області із закликом: до дня відкриття XXV з'їзду КПРС поставимо на лінійку готовності якісно відремонтований сільськогосподарський інвентар і збиральну техніку. Цю ініціативу схвалило бюро ОК ЛКСМ України. Її підхопила молодь господарств Кіровоградщини.

СОЦІАЛІСТИЧНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

КОМСОМОЛЬСЬКО-МОЛОДІЖНОЇ ТРАКТОРНОЇ БРИГАДИ КОЛГОСПУ «РОДИНА» УЛЬЯНОВСЬКОГО РАЙОНУ

Колектив нашої бригади за підсумками соціалістичного змагання завершального року дев'ятої п'ятирічки виборов перше місце в області серед комсомольсько-молодіжних тракторних бригад. Механізатори виростили озимої пшениці по 47,8 центнера, кукурудзи на зерно — 46,5 центнера, цукрових буряків — 246 центнерів з кожного гектара.

Обговоривши проект ЦК КПРС до XXV з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки», наша комсомольсько-молодіжна тракторна бригада зобов'язується в першому році десятої п'ятирічки одержати:

озимої пшениці по **50 центнерів** на площі 650 гектарів, кукурудзи на зерно — по **70 центнерів** на площі 1000 гектарів, цукрових буряків — по **500 центнерів** на площі 1250 гектарів.

Собівартість одного центнера зерна пшениці доведемо до **3,8**, кукурудзи — до **3,05**, цукрових буряків — до **1,8** карбованця. При цьому забезпечимо зростання продуктивності праці на **6 процентів**.

Ми ставимо перед собою завдання знизити собівартість одного гектара умовної оранки механізованих робіт проти минулого року на 20 коп., довівши її до **3,6 карбованця**, зекономити **20 тонн** пального, добитися середньоденного виробітку на один трактор в умовному еталонному обчисленні **9 гектарів**.

Підготовку до вирощення високого врожаю ми розпочали ще з осені. На всій площі піднято зяб, грунт заправлено органічними добривами по 7,8 тонни та мінеральними — по 14,5 центнера на кожен гектар. Сівбу проведемо в оптимальні строки, кращими сортами.

В ці дні всі члени нашої молодіжної бригади поповнюють свої знання, вивчають передовий досвід, знайомляться з досягненнями сільськогосподарської науки, 18 чоловік в зимовий період підвищать свою класність, 13 — оволодіють суміжними професіями. До початку весняно-польових робіт 80 процентів механізаторів бригади будуть мати I та II клас.

До дня відкриття XXV з'їзду КПРС на лінійку готовності поставимо всі трактори і сільськогосподарську техніку. Викликаємо на соціалістичне змагання комсомольсько-молодіжну тракторну бригаду Василя Юхименка із колгоспу «Зоря комунізму» Новоархангельського району.

Запевняємо рідну Комуністичну партію, Ленінський комсомол, що віддамо всі сили, енергію, знання для успішного виконання взятих соціалістичних зобов'язань, одержання в 1976 році високого врожаю всіх сільськогосподарських культур.

Соціалістичні зобов'язання обговорені і прийняті на зборах бригади.

XXV з'їзду КПРС

НИВА

П'ЯТИРІЧКА КОМСОМОЛЬСЬКО-МОЛОДІЖНОЇ

Початок

Вони виходили на весняне поле як на бій. І тоді Віктор Галушка сказав про бригаду: «У наших хлопців ще повчитись треба робити квадрати. Ручаюсь, що ніхто в області таких не зробить!»

Промовив він це трохи з викликом, і його можна було зрозуміти. Тільки-но організувався комсомольсько-молодіжний колектив другої тракторної, як відразу молодь викликала на змагання досвідчених механізаторів бригади № 1. Ні-ні, та й з'являлось побоювання. В разі невдачі засміють же в селі, мовляв, похвалились — та й в кущі. Втім, не на випадок і не лише на ентузіазм покладались хлопці.

Ключ до успіху на хлібному полі — у науці. Це істина. Її і взяли за першооснову члени комсомольсько-молодіжної і, в першу чергу, бригадир. А наука повинна бути тут, на нашому робочому місці. І Галушка робить сміливий крок: вводить у бригаді індустріальні методи ремонту. Окремий підрозділ — бригада слюсарів-ремонтників, підлягаючи безпосередньо йому, працює за чітким планом. План складено так, що вся сільськогосподарська техніка ремонтується у точно вказані строки. Дякуючи цьому, трактористи одержують для роботи цілком готові сівалки, культиватори. тощо. І спокійно сідають за кермо, знаючи, що техніка не підведе.

Праця тракториста — там, на степу. Нехай відточує свою майстерність.

Чи не тому Галушка сказав тоді, що його хлопці — віртуози кукурудзяних квадратів?

«Продуктивніше, ніж учора»

Ішов Ленінський урок «Сьогодні працювати продуктивніше, ніж учора». Виступав комсорг бригади Валерій Легкошерст. І він мовив:

— Ми зможемо сьогодні трудитися краще, ніж учора лише тоді, коли сьогодні вчитимемося більше, ніж учора. Навчатимемося практичній агрономії, опановуватимемо економіку, відбиратимемо досвід свій і досвід суперників по змаганню.

Вже тоді вони ввели робочий девіз: спочатку подумай , потім — працюй! Зима 1972 року видалась холодною і безсніжною «Але ж і ми не ликом шиті, — сказав бригадир. — Давайте закриємо вологу ще на мерзлій землі». Але як? Мерзле груддя борона не візьме. І хтось запропонував геніально простий вихід. Хлопці почіпляли до тракторів по дві розгорнуті гусениці від Т-74 і обробили ними поля.

Вже тоді вони визначили особисті комплексні плани для кожного, розробили чіткі умови соціалістичного змагання, критерії оцінки результатів, встановили стимули. Головним став Червоний прапор, який щоранку перед шеренгою молодих хліборобів звивався на щоглі у дворі бригади. Його піднімали на честь передовика. Герой ходив іменинником і рідко хто йому не заздрив.

А першу тракторну бригаду у змаганні вони перемогли.

Жнива — свято хліборобське

Стояв вечір. Сонце тільки-но торкнулося порізаного вибалками горизонту. Віктор Галушка під'їхав до комбайнів. Комбайнери вечеряли.

— Сідай з нами, Вітю, — запросили. — Сідай, повечеряємо, борщ смачний.

Бригадир підсів до імпровізованого столу — скатертина з хлібом та мисками просто долу. Струменіли навколо пахощі нагрітої землі, трави, огортало тонким запахом стиглої пшениці та безкінечним співом цвіркунів.

Див. 3 стор.

ЗВАННЯ ГРОМАДЯНИНА

Нещодавно в області почався обмін паспортів. Робітниці Кіровоградської швейної фабрики одними з перших в обласному центрі отримали документи нового зразка. Їх вручив швеям начальник обласного управління внутрішніх справ генерал-майор міліції М. М. Шавша

Слово секретарю цехової комсомольської організації швейної фабрики Ользі Левицькій.

— Нашій групі робітників, котрі отримали першими на фабриці радянський паспорт нового зразка, виявлено велике довір'я. Всі ми пишаємось високим званням громадянина першої в світі країни соціалізму.

День вручення співпав з початком десятої п'ятирічки — п'ятирічки якості і ефективності виробництва. Робітничий колектив підприємства добре потрудився в дев'ятій, фабрика достроково виконала всі техніко-економічні показники п'ятирічки.

В цей урочистий для нас день ми обіцяємо віддати всі свої сили, уміння на виконання високих зобов'язань, взятих нашим колективом до дня відкриття XXV з'їзду Комуністичної партії Радянського Союзу.

У нашому великому колективі з новою силою розгортається соціалістичне змагання між цехами, комсомольсько - молодіжними бригадами, змінами, молодими робітниками, котре забезпечить дострокове виконання завдань першого року нової десятої п'ятирічки.

Обговорюючи проект ЦК КПРС «Основні напрями розвитку народного господарства СРСР на 1976—1980 роки» комсомольці нашої фабрики заявили: плани партії — наші плани!

Одержавши сьогодні паспорти громадянина Радянського Союзу, ми дякуємо рідній Комуністичній партії, Радянському уряду за все хороше, що зроблено для радянських людей, для робочої людини.

Паспорти—орденоносцям

Нещодавно в залі засідань Новоархангельського райкому Компартії України перший секретар райкому І. С. Зубець вручив паспорти зразка 1976 року хліборобам орденоносного колгоспу «Зоря комунізму»: депутату Верховної Ради СРСР Г. П. Александровій, Героям Соціалістичної Праці Л. Й. Шліферу, В. І. Моторному, П. А. Писакову, передовим колгоспникам П. Н. Лимарчуку, П. І. Чередниченку. Разом з прославленими трударями нові паспорти отримали і ті, хто сьогодні вступає у життя: учениці Надлацької середньої школи Мирослава Кузьменко, Валентина Низьок та інші.

О. СОРОЧАН,
наш громадський кореспондент.

ДОВІДКОВИЙ ВІДДІЛ МК

Віра Дорош з села Марково Добровеличківського району запитує, де можна набути професію зоолога. Відповідаємо: викладачів, а також спеціалістів для науково-дослідних установ у галузі вищих рослин, геоботаніки, дарвінізму, зоології безхребетних, ембріології, зоології хребетних готують **Дніпропетровський, Донецький, Київський, Львівський, Одеський, Сімферопольський, Ужгородський, Харківський, Чернівецький університети.**

Група дівчат з Новгородківського району цікавиться, в яких закладах готують суднових кухарів, офіціантів-буфетників, та каютних стюардес для рейсів далекого плавання. Повідомляємо: ці спеціальності ви зможете освоїти в технічному училищі № 1 міста **Одеси** (вул. Пушкінська, 18).

Запитання Валентини **Кубай** з села Веселівки Бобринецького району: «Де вчать на провідників пасажирських вагонів залізничного транспорту?»

У Кіровоградській області навчальних закладів, де б можна було набути таку спеціальність—немає. Найближчі — в **Запоріжжі,** (міське профтехучилище № 14 по вул. Семафорній, 1) та **Дніпропетровську** (МПТУ № 3, АНД, Університетський провулок, 7).

Скільком юнакам дав путівку в життя досвідчений хлібороб, бригадир другої тракторної бригади колгоспу імені Свердлова Олександрійського району Василь Іванович Вітряк. Любовно плекає він гідну зміну, навчає її майстерності, відданості хліборобській справі.

І хлопці виправдують довір'я наставника. Так, Григорій СПОРИСЕНКО (на фото праворуч) здобув перше місце у змаганні молодих орачів області, нагороджений Почесними грамотами обкому ЛКСМУ, райкому комсомолу.

На фото (зліва направо): Василь КУНЕВИЧ, В. І. ВІТРЯК та Григорій СПОРИСЕНКО.

Фото Р. ГРАНОВСЬКОГО.

НА АТЕЇСТИЧНІ ТЕМИ

КОЛИ З'ЯВИЛОСЬ ЛІТОЧИСЛЕННЯ?

КОЛИ вдумуєшся у характерні риси людського прогресу, який з кожним роком росте і шириться, нерідко виникає питання: а від чого ми ведемо рахунок років нашої ери? Що особливого сталося 1976 років тому, чому саме звідтеді почалось наше літочислення?

Такі питання спонукають нас розібратися, звідки ж узвичаїли свято Нового року і як було встановлено початок нашої ери. Обчислення часу мало важливе виробниче значення в усі епохи існування людства. Напевне, ще тоді, коли первісна людина почала усвідомлювати себе, виділяти з природи, з'явилась необхідність у підрахунках часу, бо цього вимагала виробнича діяльність. І перше, на що звернули увагу наші предки, була, скоріше всього, доба. Постійне чергування дня і ночі навело їх на правильний висновок, що після ночі обов'язково настане день, а після дня — ніч.

Зрозуміло, що пройшло дуже багато часу, коли стало відомо, доба — це час, протягом якого Земля робить один оберт навколо своєї осі, а, оскільки обертання Землі постійне, то і чергування дня й ночі — явище цілком закономірне і ніколи не порушується. Але доба була надто мала одиниця для виміру часу. Це помітили в давні часи, коли спробували підраховувати періоди між різними подіями, які відбувалися в житті людини (народження, змужніння, старість тощо). Вона була незручною для обчислення змін в житті роду чи племені. Це примусило людей оглянутися навколо, і їх увагу привернув Місяць. Так, саме він, бо його постійні зміни відбувалися майже на очах: новий, неповний, повний. Неважко зрозуміти, що це природне явище дало привід для виміру часу в тижнях і місяцях. Проте його не вистачало для тривалих обчислень.

В процесі виробничої діяльності люди помітили періодичність кліматичних змін у своїй місцевості, і ці зміни вони пов'язали з рухом Сонця, про яке існувало багато легенд. Одна з них, що воно восени вмирає, а весною народжується знову. Цілком зрозуміло, спочатку люди не знали, що Земля рухається навколо Сонця протягом якогось певного проміжку часу. Але помітили, що через якийсь період Сонце знову «повертається» до тієї зірки, де було раніше. Так з'явився рік, а значно пізніше було доведено — він має 365 діб 5 годин 48 хвилин і 46 секунд.

Виникло поняття року. Але коли ж починається новий рік? Це питання розв'язувалось по-різному. Спостерігаючи за природою, більшість народів вирішила — новий рік розпочинається навесні, бо саме в цей час все навкруги оживає. Інші народи, зокрема, римляни, звернули увагу на те, що зміни в природі перебувають у прямому зв'язку зі змінами тривалості дня і ночі: влітку дні довші, а взимку — коротші. Це стало приводом до того, що рік, напевне, починається тоді, коли збільшується день. Виходячи з цього, римляни почали святкувати початок нового року 1 січня. Характерно, що на Русі початком нового року з XIV століття вважалося 1 вересня.

З розвитком виробництва і культури, з постійним суспільним прогресом у людей виникла потреба вести рахунок часові, знати, скільки ж років минуло від знаменної події, явища, скільки живе людина і т. д. Перебуваючи під впливом різних подій і релігій, найдавніші народи вели рахунок років від якоїсь важливої події: одні — від «створення світу», другі, приміром, римляни — від заснування Риму, хоч і те, і інше не було точним, бо створення світу ніхто не підтвердив, а на місці Риму люди жили з незапам'ятних часів. І лише з часом, зокрема, з виникненням християнства в Римській імперії, яке було прийняте різними народами Європи, частково Азії, вирішили рахунок років вести від «різдва христового».

Але як же встановити дату народження Христа? Виявилось, що зробити це було не так просто. Справа в тому, що в II—IV століттях нашої ери в християнській релігії проходив активний процес створення нових обрядів і свят. Багато з них було запозичено з інших, зокрема з іудейської, але головним святом було визнано пасху, як день воскресіння міфічного Христа. І він, що випадав лише на неділю, вираховувався за місячним календарем.

Щоб не займатися кожного року складними підрахунками, християнська церква складала таблиці святкових дат на десятки років наперед. Одну з таких таблиць склав олександрійський патріарх Кирило, яка охоплювала 95 років наперед, коли ж облік за цією таблицею закінчувався (а це було в кінці VI століття, у період, коли християнська ідеологія зміцнилася як пануюча при феодалізмі), складання нової доручили римському вченому ченцю Діонісію Малому. Його увагу привернув той факт, що облік років у таблицях до нього вівся від початку царювання римського імператора Діоклетіана, який в свій час переслідував християн. Звичайно, це не сподобалося римському ченцю. І Діонісій, нікого не питаючи, вирішив облік років вести від більш знаменного явища, від дня народження Ісуса Христа.

Але ж знову — як встановити дату його народження? В жодному історичному документі, в жодному довіднику такої дати не було, та й не могло бути. Та Діонісій вирішив не відступати: він сам вирахував і категорично заявив, написавши, що Ісус Христос народився в 753 році від заснування Риму, хоч на це не було ніяких підстав. Християнська церква поступово прийняла пропозицію Діонісія, і було встановлено початок нової ери від дня народження Христа. В офіційних документах нове літочислення церква застосувала в 742 році, а з 1431 року воно стало регулярним, спочатку в церковних, а потім і в світських календарях.

Зважаючи на поширення християнства, неважко встановити, що нове літочислення було прийняте Європою, окремими народами Близького Сходу, а на Русі воно було введене Петром I з 1700 року на зміну старому, яке велось від «створення світу». Таким чином, наше літочислення зовсім не є підтвердженням того, що жив Ісус Христос. В його основі лежать підрахунки римського ченця, і хоч вони були безпідставними, християнські народи прийняли їх як достовірні.

П. РЯБОЙ,
лектор обласної організації товариства «Знання».

XXV з'їзду КПРС

(Продовження. Поч. на 2-й стор.).

Віктор втомлено посміхався. Неначе це не він тільки-но пристрасно переконував про силу науки в полі, сперечався, що потрібна колгоспу своя агрохімічна лабораторія, он як у болгарських друзів.

Він радий був відпочити отут, біля скатертини з пахучим хлібом.

Під'їжджали машини. Водії приєднувались до комбайнерів і брались за ложки. Один так, між іншим сказав:

— Вітю, он там хтось віз причеп від копнувача і перекинув. Причепу нічого, цілий лежить, а тракторист видно поїхав.

Віктор Галушка почервонів (він і досі не втратив цієї риси — червоніти відразу, усим обличчям), зірвався на ноги і швидко пішов.

Йому гукали, що нічого, причеп цілий (і що з ним станеться, залізна подушка, вщерть набита соломою), що потім машиною легко поставлять його на колеса... Віктор відмахнувся і ще швидше пішов до схилу балки...

Продовження діалогу

Іншого разу ми побували в бригаді навесні. Делегація молодих кіровоградських хліборобів повернулася із засідання міжнародного клубу молодих механізаторів. Віктор Галушка теж був у її складі. А того дня готувався їхати в Москву на XVII з'їзд ВЛКСМ. Якраз напередодні початку весняно-польових робіт. Перед від'їздом багато говорив з Валерієм Легкошерстом з іншими механізаторами. Склали детальні плани, ще раз оглянули кожен трактор на лінійці готовності, врахували неначе усі несподіванки. Тоді вони продовжували розмову, почату Галушкою та друзями у Болгарії — про честь хлібороба, про його відповідальність.

Віктор був певний, що бригада не підведе хлопці давно усвідомили: хлібороб — найперша людина!

На з'їзді він представляв багатотисячну комсомольську організацію області. І свою невелику бригаду.

Успіх

Минулого року правління колгоспу імені Калініна об'єднало дві тракторні бригади — першу та другу. Тепер у господарстві Віктора Галушки 130 механізаторів, великий виробничий колектив. Важко бригадиру? Ні, легше.

Віктор належить до того типу керівників, котрі починають роботу з олівцем в руках. Ось приклад. Зараз бригада вивозить добрива на поля. Створили спеціальні загони. А найперше, розрахували згідно продуктивності навантажувачів необхідну кількість тракторів. Тому на полі та біля навантажувачів екіпажі не затримуються зайве, конвейєр «ферма — поле» працює чітко. При цьому добрива транспортують лише колісні трактори. Гусеничні менш продуктивні для таких робіт, вони стоять зараз на лінійці готовності. Раціональне використання техніки — це стиль роботи бригади, це і її почин.

Отже, більший колектив — це більші можливості, більший розмах. У бригаді — 38 трактористів першого класу, 48 другого. Хлопці взялися за створення власними силами системи зрошення на 300 гектарах.

Вони навчились примхам погоди протиставляти знання, техніку і свою згуртованість. В 1975 році колектив одержав з кожного гектара на 5,6 центнера зернових більше, аніж в середньому по колгоспу, зокрема кукурудза на зерно на 15 центнерів, цукрових буряків — на 20 процентів.

Обговорюючи Постанову та проект ЦК КПРС до XXV з'їзду КПРС механізатори розкрили причини низьких врожаїв в окремі роки. Члени комсомольсько-молодіжної зобов'язались у десятій п'ятирічці зібрати з кожного гектара пшениці по 35 центнерів, по 300 центнерів цукрового буряка, по 55 — кукурудзи.

Віктор Галушка, Валерій Легкошерст стали досвідченими ватажками бригади. Олександр Зімниця, Михайло Щербина, Микола Бородавко — умілими механізаторами, господарями лану. Але і сьогодні, як і п'ять років тому, вони виходять на поле, як на бій.

М. КОРІННИЙ.

СЬОГОДНІ І ЗАВЖДИ

Довгий шлях довелося пройти Ніні, поки знайшла ту заповітну стежину до найближчої серцю професії. До праці звикла ще змалку: допомагала матері на фермі. Зранку, бува, помічають тваринниці: дівча у червоній хустині, кличуть її матір: йди, мовляв, твоя «бажілка» спішить.

— Та й роботяща! А що вже гарненька, ото комусь невісточка буде, — говорили поміж собою жінки.

Після закінчення школи виїхала Ніна Крижко з села. Дівчина працювала в місті Олександрії. Потім переїхала до Кременчука. Та не давала спокою думка про рідні поля, колгосп, домівку. Нарешті, не витримала — повернулася додому, стала підмінною дояркою центральної ферми колгоспу імені Карла Маркса. Згадалися тут уроки матері, переймала досвід кращих тваринниць. Поступово з'явились перші трудові здобутки: часто надої підмінної доярки були більшими, ніж у постійних.

У минулому році відібрала нетелів, старанно доглядала їх. Це й дало можливість завчасно виконати соціалістичні зобов'язання.

— З кормами нині сутужно. Дуже економно треба їх використовувати, щоб і взимку одержувати високі надої, — розповідає доярка.

Життя Ніни Крижко стало цікавим. У клубі на неї чекають аматори сцени, в комсомолі — вона агітатор. А пізно ввечері після напруженої праці сідає за книги — мріє стати зоотехніком.

Біжить стежка звично й весело. Веде на ферму. Сьогодні, як і завжди, передсвітанкову тишу першими порушують голоси доярок.

Є. ХАЛАБЕРДА,
керівник корпункту «Молодого комунара».

СВІТЛОВОДСЬК ПРАЦЮЄ, ВЧИТЬСЯ, ВІДПОЧИВАЄ. — ТАК НАЗИВАЄТЬСЯ ГАЛЕРЕЯ ФОТОСТЕНДІВ, ПРИСВЯЧЕНИХ XXV З'ЇЗДОВІ КПРС. ФОТОВИСТАВКА РОЗПОВІДАЄ ПРО ЖИТТЯ ТРУДІВНИКІВ МІСТА НАД ДНІПРОМ В ДЕВ'ЯТІЙ П'ЯТИРІЧЦІ.

Фото В. КОВПАКА.

НОВИЙ СЕЗОН — НОВІ ПРЕМ'ЄРИ

ТЕАТР

ЗАКІНЧИЛАСЬ наша майже піврічна гастрольна подорож, під час якої ми були жаданими гостями у трудящих Алтаю, шахтарів Олександрії, Жовтих Вод, Світловодська і, наостанку, нас дружно і щиро зустрічали брати-росіяни орденоносного Підмосков'я.

Якраз про нашу останню поїздку і хочеться розповісти докладніше, і не лише тому, що про попередні гастролі ми вже ділилися з вами своїми враженнями, а ще й від того, що ця поїздка принесла нам справжнє відчуття щирої дружби між російським і українським народами.

Стародавня Коломна зустріла нас чудовою російською зимою, — якась незбагненна блакить неба, сріблясто-біла пелена довкруж, в повній красі назустріч постав величний прадавній кремль з безкінечністю своїх стін, башт, дзвіниць, золотавих бань... Не можна не замилуватись!

Надійшов вечір — вечір початку гастролей. На сцені нас вітали з відкриттям представники московських обласних організацій на чолі з начальником управління культури І. Д. Азаровим, звучало багато теплих слів, нам подарували на згадку про щиру зустріч прекрасний інкрустований портрет О. М. Горького. Почалася перша вистава. Гоголь. «Майська ніч»... І нараз все зникло, відпливло набік, — залишилися ми і зал, залишилися віч-на-віч, немов старі друзі...

Що говорити про фінал вистави? Щирість прийому і теплота дружніх оплесків, доброзичливість і взаєморозуміння між нами, акторами, і глядачами, переконали в тому, що мистецтво, в якій би формі не було його вираження, має прекрасну мову — зрозумілу для всіх, має мову, що знаходить відгук у найпотаємніших куточках серця і розуму людини. Наш колектив з великим успіхом демонстрував свої вистави трудівникам орденоносного Підмосков'я не тільки в Коломні, а й у містах Воскресенську та Орехово-Зуєво. Репертуар театру під час цих гастролей складали шість вистав: «Голубі олені» О. Коломійця, «Майська ніч» М. Гоголя, «Катерина» Т. Шевченка, «Сватання на Гончарівці» Г. Квітки-Основ'яненка, поновлена спеціально для цих гастролей «Лиха доля» М. Старицького.

574 вистави показав театр за минулий рік і більшу їх частину під час наших шестимісячних гастролей. Хочеться окремо відзначити ще й те, що на той час, коли більша частина творчого складу театру працювала в Підмосков'ї, невелика група показувала виставу за п'єсою О. Підсухи «Недоспівана пісня» для хліборобів нашого рідного степового краю. На їх долю випав чималий успіх, який увінчали собою цікаві творчі вечори. Відбулися вони перед виставами в Новомиргороді та с. Тишківці Добровеличківського району, де перед глядачами виступив автор п'єси, відомий український драматург О. Підсуха, а по закінченні запам'яталося щире хвилююче обговорення нової вистави.

У ЦІЙ великій творчій праці колективу є значний внесок і молоді театру. В небувало довгій, піврічній гастрольній подорожі перед нами, молодими, стояло багато завдань, але головним було — не зупинятися в своїх творчих пошуках, переборюючи складності гастрольного життя, шукати нові грані майстерності, знаходити краще втілення образів своїх героїв на сцені, гаряче натхнення в кожній своїй появі перед глядачем. І часто не один із нас, молодих акторів, мабуть, згадував про себе слова славетної Лесі Українки: «Будь гарячий або холодний, але не теплий...». Вона не любила акторів, у жилах яких замість палкої крові текло літепло, а тому ті слова були її заповітом митцям.

Та повернімося знову до нашої подорожі — для того, щоб сказати: в наш колектив під час гастролей влилося нове поповнення в особі молодих акторів: В. Степаненка — вихованця Дніпропетровського театрального училища, О. Журавльової — випускниці Кіровоградського музичного училища, та артиста балету С. Редька — випускника Олександрійського культосвітнього технікуму.

В нашій творчій роботі ми, молоді актори, комсомольці театру, шукаємо глибинного розуміння актуальних завдань мистецтва, його значення і впливу на людей-трударів, творців сьогоденного життя. І тому для нас великої ваги набуло вивчення і обговорення матеріалів проекту ЦК КПРС до XXV з'їзду партії.

Особливе схвалення викликали рядки матеріалів проекту ЦК КПРС, в яких говориться про підвищення ролі соціалістичної культури і мистецтва в ідейно-політичному, моральному і естетичному вихованні радянських людей, формування їх духовних запитів. Ці слова надихають нас на підвищення акторської майстерності, рівня нашої суспільно-політичної і творчої роботи. З таких позицій ми, молодь театру, вступаємо у перший рік десятої п'ятирічки, п'ятирічки якості, працюючи над новими виставами напередодні відкриття 38 сезону нашого театру, зокрема над головною прем'єрою по п'єсі І. Рачади «Є така партія!», яку колектив театру готує до XXV з'їзду КПРС.

У НОВОМУ сезоні, який ми відкрили 14 січня в приміщенні Палацу культури імені Жовтня, колектив театру винесе на суд глядачів вісім прем'єр. Це вистави, які розповідають про трудове сьогодення, ставлять проблеми гострі, сучасні, гідні висвітлення перед глядачем, — «Недоспівана пісня» О. Підсухи, нова п'єса відомого українського драматурга М. Зарудного «Під високими зорями», п'єси «Гуртожиток» А. та П. Турі, «Сибірська мадонна» З. Толбкіна. Театр покаже в новому сезоні дві музичні комедії: «Витівки Хануми» О. Цагарелі та «Російський секрет», написану за мотивами повісті М. Лєскова «Лівша». Класичну драматургію представить в репертуарі сезону трагедія М. Кропивницького «Перед волею».

Отже, роботи попереду багато, на нас чекають цікаві зустрічі з глядачами — трудівниками нашого рідного Кіровограда та області, а поки що ми ласкаво запрошуємо шанувальників театрального мистецтва завітати до нас.

В. КОРОЛЕНКО,
актор, секретар комсомольської організації обласного музично-драматичного театру ім. М. Л. Кропивницького.

ОПЕРАЦІЯ «ПОШУК»

КОМСОРГ ВЕДЕ В АТАКУ

БУВ жовтень 1943 року. Більше ста кращих комсомольців 95 гвардійської стрілецької дивізії прийшли з передової в придніпровське село Красно-Братське, щоб урочисто відзначити 25-річний ювілей Ленінського комсомолу. Серед них — двадцятирічний Олексій Болмосов, комсорг 2-го стрілецького батальйону.

В степу під Сталінградом його, рядового радиста, прийняли кандидатом в члени КПРС, а біля Прохорівки вручили партійний квиток члена КПРС. Комсомольці батальйону обрали О. Болмосова своїм ватажком.

Закінчились бої за Знам'янку. Йшла підготовка до наступу на Кіровоград. 5 січня 1944 року 180 стволів артилерії на один кілометр «обробили» передній край ворога. Підійшло 10 танків — рота гвардії лейтенанта Авдеєва розмістилась на них і рушила за вогневим артилерійським валом на прорив оборони німців. Атака. Падають вбиті, поранені. Ось і окопи фашистів. Танки продовжують свій шлях вперед. Бійці на ходу зіскакують з них. Починається рукопашний бій. Ось-ось з німцями покінчать. Підійшли інші роти батальйону. Радість перемоги!..

Попереду Кіровоград. Пішли яром. Зліва невелике село Суботці. Внизу по дорозі рухались якісь потвори. Болмосову здалося, що то два вози, на кожному по 7—8 німців.

— За мною! Вперед! — закричав комсорг, і побіг.

Сніг неглибокий, твердий, бігти було порівняно легко. Воїни в білих маскувальних халатах. Ось вже відстань між Болмосовим і ціллю була метрів сорок, але комсорг не бачив, що то не вози, а два фашистських танки з десантом — підвела близорукість.

Оглянувся назад, і очам своїм не повірив: за ним бронебійники Сидоренко, Корнелич, Кузин, Горлов і гвардії сержант Прохоренко — зв'язковий командира кулеметного взводу кричали йому вслід, але він не чув. Без промаху стріляли з гвинтівок по ворогові комсомольці. Гвардії рядовий Сидоренко і Болмосов вели вогонь по танках. Промайнула ще хвилина, і танк, підбитий комсоргом, зупинився. Другий — прямо на сміливців. Треба було десь сховатися. Але де? Рішення прийшло блискавично — за підбитий танк. Кілька секунд — і бійці там. Вісім фашистських трупів валялися біля гусениць, а ті, що залишилися в живих, втекли без бою.

Через два дні вийшли до села Лелеківка, зайняли оборону, щоб не випустити оточених фашистів...

ОЛЕКСІЙ Болмосов закінчив війну комсоргом 496 мінометного полку. Нагороджений орденом Червоної Зірки, Вітчизняної війни другого ступеню і бойовими медалями. В 22 роки залишився без лівої руки. В 1945 році поступив у Харківський інститут радянської торгівлі. Зараз живе і працює в м. Володимирі. Він — депутат райради, член райвиконкому, відмінник радянської торгівлі. Веде велику виховну роботу серед молоді.

Нещодавно ми його розшукали. Олексій Михайлович пише слідопитам цікаві листи-спогади, надіслав свої фотографії.

Л. КУЧМАГРА,
керівник загону червоних слідопитів.
с. Люшневате Голованівського району.

СПОРТ

ЗИМОВІ СТАРТИ ШКОЛЯРІВ

Під час зимових канікул школярів в ряді міст України відбулися республіканські змагання юних спортсменів, представлених збірними командами областей, а у деяких випадках — командами дитячо-юнацьких спортивних шкіл. Як і раніше, високий рівень підготовки продемонструвала збірна дівчат середнього віку з баскетболу (тренер Л. О. Вязовський). Вона зайняла перше місце в зоні, залишивши позаду себе баскетболісток Запорізької, Кримської, Вінницької областей.

Порадували своїми результатами стрільці, команда яких була складена з вихованців Кіровоградської дитячо-юнацької спортивної школи № 1 (старші тренери О. М. Шилов і Г. В. Косяков). З стрільби з пістолета кандидат у майстри спорту Олександр Геріх — учень 10 класу середньої школи № 17 — виявився найвлучнішим в трьох вправах. Його товариш по команді Олександр Булкін з дев'ятого класу середньої школи № 11 перевершив багатьох суперників у стрільбі з малокаліберної гвинтівки. У Булкіна одне перше та два призових місця — друге і третє. В цілому команда зайняла перше місце в зоні і візьме участь у фінальних змаганнях, що проходитимуть у березні у Львові.

Вперше Кіровоградщина делегувала своїх юних представників на змагання плавців, які відбулися в м. Лозова Харківської області. Честь області захищали дві команди — Світловодської дитячо-юнацької спортивної школи міськвно та ДЮСШ заводу чистих металів. Дев'яте і десяте місця, які вони посіли, — непогано для дебютантів. А ось Людмилу Пащенко та Ніну Анискевич можна поздоровити за друге і третє призові місця в комплексному плаванні на дистанцію 100 метрів. А разом з ними й їх тренера А. І. Котенка.

Краще ніж торік виступили юні тенісисти, яких тренує Є. П. Степанов. Без жодної поразки провів поєдинки учень восьмого класу середньої школи № 17 Вадим Лесюн.

На жаль, на цьому й обмежуються позитивні показники юних спортсменів Кіровоградщини. Невдача спіткала легкоатлетів. Лише один з шести членів команди — Роман Коваль з Кіровоградської ДЮСШ № 3 — потрапив у фінал і там зайняв сьоме місце з стрибків у довжину. Це дуже скромно, якщо врахувати, що в дитячо-юнацьких спортивних школах органів народної освіти області функціонує 116 груп легкої атлетики, в яких працює близько 40 тренерів.

На низькому рівні виступили волейболісти, гандболісти, команда з художньої гімнастики. З цих видів спорту область опинилася поза фіналом, вже в зонах спортсмени вимушені були задовольнятися передостаннімн або останніми місцями.

В. ПІСКУН,
інженер облвно.

ПОРОЖНЕЧА

Судовий нарис

ЖОРСТОКА трагедія розігралась у Кіровограді 18 вересня минулого року. Від бандитського ножа загинув студент педінституту, майстер спорту з боксу Михайло Литвинов..

Із показань свідка Сергія Медведєва, заступника директора з навчально-виховної роботи Дніпропетровського МПТУ № 19.

Для Литвинова це був день тренувань. Я передав йому групу юних боксерів, яку вів у спортклубі «Зірка», і з якою прощався у зв'язку з від'їздом до Дніпропетровська. Мишко повів хлопчиків до четвертого училища. А після тренувань ми зустрілись в училищі. Зайшли до Наталі Біргіної. Потім разом з моїми батьками випили пляшку хорошого вина «Бісер». Відзначили мій від'їзд. Вирішили піти до Соловйова, нашого з Мишею знайомого.

Із показань підсудного Олега Руденка, звинуваченого в убивстві Михайла Литвинова.

18 вересня до 15.30 я був вдома. Потім одягнувся, сказав матері, що йду на другу зміну. Мати дала на обід 50 копійок. Близько 16 години поблизу 32-ї школи я зустрів друзів: Решетцова Леоніда і Шиша Юрія. Останній під'їхав на велосипеді. Я запропонував велосипед продати і випити. Знайшли покупця, продали за п'ятірку.

В гастрономі «Жовтневий» я купив три пляшки «Червоного міцного», а Юрій — двісті грамів ковбаси і чверть хлібини. У валах випили. Ножем різали ковбасу. Потім посиділи на лавочці біля аптеки і пограли на гітарі.

Так вони вийшли назустріч один одному. Вбивця і жертва. В одного вечір був вільним, другий створив собі дозвілля сам. Один хотів провести його з дівчиною і з старим другом, інший не бачив нічого іншого, як випити пару пляшок вина і тоді... Хай хто стане на дорозі!

Із показань свідка Сергія Медведєва.

Ми зустрілись з ними біля будинку № 11. Руденко сказав:

— Ей, ви, дайте запалити!

Мишко подав сигарету. Руденко просто вихопив її з рук. Литзинов зауважив, що треба обережніше, а то можна сбпектись. Руденко ступив крок уперед...

Але сутичку цього разу вдалось відвернути. Не встигли відійти, як почули, що позаду хтось сплюнув. Литвинов з Медведевим рвучко обернулись.

Із показань свідка Сергія Медведєва.

Майстер спорту Литвинов міг легко нокаутувати людину. Сила його удару по динамометру досягала 580 кілограмів. Але він пожалів Руденка. Натомість ми присоромили хлопців, пояснивши, що самі маємо виховувати таких, як вони. Запитав найстаршого, як його звати. Він відповів з викликом: «Я — Рудик!». Ну, Рудик, так Рудик. Я пояснив йому, що перед ним — чемпіон України з боксу, але найперше — майбутній педагог.

Вони знову розійшлись, потиснувши один одному руки (Литвинов Руденку — теж!).

Трагедія завершилась біля того ж будинку № 11 на вулиці 50-річчя Жовтня. Михайло Литвинов та Наталя Біргіна сіли на лаву біля під'їзду, Сергій Медведєв піднявся на п'ятий поверх попрощатись з Соловйовим. У цей час з'явились Руденко, Решетцов і Шиш.

Решетцов і Шиш зрозуміли, що гра у суперменів закінчилась. Злякались, почали умовляти «вожака». І він процідив: «Ану геть додому! Я сам розберусь...».

Підійшов до лави.

— Здрастуй, приятелю! — процідив зловісно.

Литвинов підвівся. Опустивши руки, наблизився до Руденка. Йому вже набридли ці п'яні розмови.

Із показань свідка Наталі Біргіної.

І в цей момент Руденко вдарив Михайла лівою рукою. У відповідь Литвинов ударив хулігана в обличчя, але якось мляво, зовсім не по-боксерськи. Він похилився і обхопив Руденка за плечі. Руденко вирвався, наносив удари. Намагаючись звільнитись, він протягнув Литвинова метра чотири по алеї. Нарешті вирвався, побіг. Литвинов почав осідати. Він лиш промовив: «Ти добре б'єшся, малий». У цей момент з під'їзду вибіг Медведєв.

Злякана жахливою сценою дівчина у ту хвилину ще не знала, що досі їм незнайомий Руденко бив ножем, якого він заздалегідь відкрив.

Із висновку судово-медичної експертизи.

«Причиною смерті Литвинова є колото-проникне ножове поранення передньої стінки грудної клітки з пошкодженням серця і лівої легені...».

На лаві підсудних — друзі Руденка: Дмитро Кас'яненко та Володимир Бакланов. Візьмемо слово «друзі» у лапки. Вони звинувачуються у тому, що після вбивства і втечі Руденка допомагали вбивці сховатися, продумали, як ошукати міліцію і втілили свій план.

Ці ж «друзі» переховували вбивцю. Від правосуддя. Від батьків Михайла Литвинова, котрі втратили сина. Від студентів педінституту, які поховали товариша, надію і гордість інституту, людину, котрій приємно було сказати: «друже!».

Вони рятували покидька і зрадили ідеалам нашого суспільства. За таку «дружбу» і судять.

Хто ж він, убивця? Як став на криваву дорогу? Де причина злочину? За що, врешті, він підняв ніж на людське життя?

Ні за що. Вони навіть не були знайомі до того трагічного дня. Вбивство просто так. Без мети. І в цьому — найстрашніше. Бо вбивця — людина без будь-яких моральних ідеалів. Бо в нього — ще є «друзі». Вони ковтали з ним вино, зручно розташувавшись у валах фортеці. Вони переховували його від органів міліції. Вони товпились у вестибюлі Будинку культури імені Калініна, де проходив суд, і з співчуттям та захопленням перешіптувались: «Рудик! Зараз Рудика виведуть!».

Він зовсім не схожий на вбивцю. Ставний, навіть миловидний хлопець майже 19 років. Освіта — 9 класів. На суді тримається спокійно, просто і охоче відповідає на питання суду. Інколи ловиш себе на думці, що, якби не знав його передісторії, то чи не співчував би цьому суб'єкту, якого охороняють озброєні солдати.

Але «миловидний хлопець» ще задовго до вбивства, 2 січня 1975 року, добре випивши і бажаючи ще дістати спирту, вибив вікно у першій міській поліклініці, заліз всередину і в п'яному шаленстві потрощив меблі та інструменти в 19 кабінетах!

А 8 січня Руденко пішов до своєї школи № 32. Ви теж буваєте у своїх школах? З трепетом заходите у класи, які ще пам'ятають вас, трохи ніяковіючи тиснете руки вчителям?

Руденко потрапив сюди без трепету. Горілка надала сміливості. Заліз крізь вікно до шкільного буфету, розкидав по підлозі печиво, цукерки, топтав ногами і нищив.

12 березня суд засудив тоді ще неповнолітнього Руденка до трьох років позбавлення волі у виховно-трудовій колонії.

Із характеристики на підсудного Руденка, виданої з місць позбавлення волі.

«Свою провину повністю визнавав. До праці ставився з бажанням, денну норму виконував на 120 процентів».

І держава повірила йому. 16 червня, згідно Указу про амністію, Руденко вийшов на волю.

Але, очевидно, руденки на помилках не вчаться. Ув'язнення лише надало ореолу зеківської романтики «Рудику». На цей ореол задивлялись неповнолітні Шиш і Решетцов, він світився німбом «героя» і для підсудних Кас'яненка та Бакланова.

А насправді він — людина, котра поставила себе поза суспільством, котра дозволила собі усе. Оце і є соціальне обличчя хулігана Хулігана, який легко стає вбивцею.

Звідки він? Адже ріс у нас, виховувався тут. Хто винен? Школа? Родина? Завод?

Нехай потаємне, нехай не кожен виставляє його назовні, але воно є у справжніх наших громадян, оте важливе і високе усвідомлення себе як Людини з великої літери, людини, а не просто істоти. Це душевне наповнення створює школа, армія, трудовий колектив. Руденко ж, відзначимо, занадто часто міняв місце навчання, жив без батьків у інших містах. Колективи, в яких він опинявся, навіть не встигали заповнити порожнечу руденкової душі.

Із педагогічної характеристики на колишнього учня СШ № 32 підсудного Олега Руденка.

«На уроках був пасивним, не завжди уважним. На зауваження старших погано реагував, сперечався. Уроки пропускав без поважних причин, часто бродяжив. З боку батьків не було систематичного контролю. Батьки школу відвідували тільки після багаторазових викликів учителів і класного керівника.

...За своєю натурою гарячкуватий, замкнутий, його важко було викликати на відверту розмову».

Чи не тоді він полонився «героїзмом» і «відчайдушністю» «красивого» життя? Адже саме ці риси — найхарактерніші у нього. Тільки родина могла ще свого часу направити на вірний шлях хлопця, що сидить на лаві підсудних, хоча б тримати його у полі свого зору.

А батьки... Що ж, не можна сказати, що вони не любили дітей. Один досі сидить, другий, Олег, тільки-но повернувся з ув'язнення. Шкода хлопчиків, так з ними обійшлась доля! І мати, не вагаючись, допомагає сину тікати після вбивства: перев'язує порізаний палець, дає гроші і чистий одяг, збирає закривавлений, ховає ніж. Вона теж на лаві підсудних.

А батька судді не судять. Його судить переповнений зал.

Із записів допиту свідка М. С. Руденка на суді.

Державний обвинувач: Вас не хвилювало те, що Ваш син часто змінює місця роботи?

Свідок: Хвилювало. Ми влаштували його у СМУ-528. Неначе все було нормально і, раптом, приходить лист про те, що його звільнено за прогули...

Державний обвинувач: Ви повинні були знати, чим ваш син дихає! У вас є телефон вдома?

Свідок: Є!

Державний обвинувач: Для чого?

Свідок: Для зручності.

Державний обвинувач: А ви не могли подзвонити на роботу, поцікавитися?

Свідок мовчить.

Державний обвинувач: Чому ваш син так довго не влаштовувався на роботу?

Свідок: Отримував паспорт.

Головуючий суду: Це він вам розповідав?

Свідок: Так.

Головуючий суду: А самі ви чому не поцікавились?

Свідок: Не знаю...

Головуючий суду: Але ж він повернувся з ув'язнення!

19 вересня Руденко-батько, приїхавши з відрядження, дізнався, що його син убив незнайомого юнака і втік, а вже 22-го знову поїхав у відрядження. Чим не приклад сумлінного виконання службового обов'язку! От, якби ще так він ставився до обов'язків батька!

Із записів допиту свідка М. С. Руденка на суді.

Державний обвинувач: Розкажіть, який же характер у вашого сина?

Свідок: Я вважав його безвільним, замкнутим, але взагалі він не жорстокий... (Шум обурення в залі).

Державний обвинувач: Але він пограбував лікарню, потім школу. Врешті, вбив людину. Не шкода вам своїх дітей. Поганий ви батько!

Нам здається, що ці слова адресуються не одному Руденку-старшому. Вчителька школи № 6, яка виступала свідком на процесі, розповідала, що неповнолітній Юрій Шиш викликає немало тривог у педагогів. Він здатен проколоти собі руку, щоб злякати вчительку і зірвати урок. Хлопець інколи вдається до жорстокості. Після школи він проводить час на вулиці, без нагляду батьків. А його батьки замикають квартиру, щоб Юра, бодай, не перевернув дім догори ногами, не повиносив речі (приклад є, адже це з легкого продажу його велосипеда почалась трагедія 18 вересня).

У дні суду довготелесі хлопчаки дивились на свого кумира Руденка. Хто знає, які думки викликав у них «Рудик», чи не заповнився його образом отой «вакуум», котрий ще, безумовно, є у душах неповнолітніх?

І чи не доведеться комусь із батьків одного дня опинитись у ситуації Руденка-батька? Ми не хочемо, щоб це сталося. Тож треба сьогодні — поки не пізно — наповнити порожнечу у душах цих підлітків.

Із записів допиту свідка М. С. Руденка на суді.

Потерпілий М. М. Литвинов, батько вбитого:

Я питаю Вас як батько батька. Яку міру покарання ви б вимагали для вбивці, якби він убив Вашого сина?

Свідок: Трапилось, звичайно, страшне. І я приношу величезне людське вибачення. (Обурення в залі). Для цього існує суд. І тільки він визначає міру покарання.

Головуючий суду: Це — питання оцінки. Свідок може не відповідати за бажанням.

І бажання відповідати у свідка не було. Очевидно, у Руденка-батька його не було ніколи.

Виїзна сесія Кіровоградського обласного суду засудила вбивцю до виключної міри покарання — розстрілу. Підсудних Бакланова та Кас'яненка — до трьох років позбавлення волі з направленням на будови. Л. М Руденко засуджена до року виправних робіт з вирахуванням 20 процентів заробітку на користь держави.

Це рішення суду — ще один доказ того, що хуліганам — не місце в нашому суспільстві. Радянські люди хочуть жити без них. Ось тому присутні зустріли вирок схвальними оплесками.

А. САЄНКО,
старший помічник прокурора Кіровоградської області в справах неповнолітніх.

М. БІДЕНКО,
спецкор «Молодого комунара».

Наша адреса і телефони

316050. ГСП, Кіровоград-50, вул. Луначарського, 36. Телефони: відповідального секретаря та відділу комсомольського життя—2-45-35, відділу пропаганди, відділу листів і масової роботи — 2-45-36, відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-46-87.

Газета виходить у вівторок, четвер, суботу.

«МОЛОДОЙ КОММУНАР» — орган Кировоградского обкома ЛКСМУ, г. Кировоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі, м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.

Т. в. о. редактора М. СЕМЕНЮК.

БК 12504. Індекс 61197. Зам. № 16. Тираж 60 000.